

Պ. Գ. ՆԱԶԱՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԳԱՏՕՆ. ՈՁ

ԱՅԼ ԵԱՂԹԱՆԱԿԻ ՕՐ

ՀԱՐՔ-ՊՈՏԵՄԻԱՆՆԵՐ

Որքի Գլխավորի մէջ սարքուած թէյասեղանի ա-
յոքն Նկարագրականը տուինք մեր Նախորդ
թիւի հրատարակեցինք կատարուած հարցում-
ովք Լիպրոյ Պ. Գ. Նազարեանի կողմէ տրուած
ապահանջները, եղան Նաե այլ զանազան հարցում-
ները և տրուած պատասխաններուն այժմէա-
նապէս ու հետաքրքրականութիւնը կը թելա-
ծէ միջոցը որ հոս ամիսը դա՛նտիք ևս:

ՀԱՐՔՈՒՄ. — Հոս, վարժարաններու մէջ Հայաս-
տանց եկեղեցիներն պատմութիւնը քիչ մը կարեւ-
որեցան կ'աւանդուի, ինչպէս Նաե կրօնքի դա-
ւադարաններն մէջ ինչ վերաբերուած կայ այդ դա-
ւադարաններն:

ՊԱՏԱՆԱԿԱՆ. — Եկեղեցիով ու կրօնքով էլ միա-
ն էր կը գրագրէ:

— Լիպրոյ Հայաստանի, ըլլա՛յ Ս. Միութեան
կարելի է ուղած քաղաքը ընտելի:

— Այո՛, կրնաս ուղած քաղաքը ընտելի:

— Օտար լեզուներ գիտնալը օգուտ ունի:

— Անտարակիցութիւն ինչպէս ամէն տեղ, հոն ու
որ լեզու գիտնալը մեծ օգուտներ ունի: Այդպի-
սով կարող են թարգման ըլլալ, եւ:

— Ինչ է ուսուցիչներն արժէքը՝ մեր դրամով:

— Ես «Կարօ»-ի չեմ հեռուաւած, սակայն այն-
պէս կարծեմ որ մէկ թղթովս կ'արժէ Չուսպի-
նիով, ամսական 1000 ոսկովի սաացող աշխա-
տար մը 500 Ս. ոսկի թոշակ աւած կ'ըլլայ և այս
մարդը շատ սովորական թոշակ է՝ բանտարներու
մար:

— Լուսանկարներ կրնան առանձին աշխա-
տող ունենալ և կարելի է գործիքներ հայկաթիւ:

— Այո՛, լուսանկարներ կարող են առանձին
պիւն ունենալ և Ս. Միութեան մէջ չեն պակսի
անկարգական գործիքներ:

— Ինչ պիտի կարենան ընել մանր առեւտ-
րանները (խանութիւններ) հոն:

— Մենք կարող են մտնել պետական կոոպերա-
տիւնը ցանցին մէջ և հոն աշխատել: Սա պէտք
իմաստ ու պետութիւնը կը հայկաթիւ իւրաքան-
չաքով կարողութեան և արհեստին յատուկ
նշ:

— Ինչ քանակով կ'արժէ ոչխար կամ այծ
այլ պահել քանակով մը:

— Կաթնուտ առատութեանը քանակը սահմա-
նաւորուած չէ: Բայց չըջանալէն կ'արժէ ունի: Օ-
րին Սիւսեանի չըջանալէն մէկ, ուր լաւ արտադրա-
յի կան, քանակը մը կարող է 10-20-50 և աւելի
արտադրել: Այլ չըջանալէն մէկ իւրաքանչիւր
տանիք նուազագոյն 2 կով, 5-10 ոչխար են: Կա-
ն է պահել:

— Հայրենակիցներ կան, որոնք աղիւսեացել
որ ունին. տանիքն են դա՛նտիք:

— Աղիւսեացել ձիերը պէտք է աշխատիլ փո-
ղարէլ:

— Կահազորութեան արհեստը ինչ վիճակի է:

— Շատ զարգացած է վերջերս բացուեցան նոր ար-
տաւորներ որոնք սկսան անհատական ապագրանք-
ք ստանալ:

— Ըստեցաւ թէ՛ թէքիքը աշխատանքներու
մէջ մասնագիտութիւն ձեռք բերելու համար ար-
տաւորներն 600 ուսանող պատանիներն պիտի տա-
րէն Հայաստան. ճիշդ է:

— Այո՛, ճիշդ է: Այդ ուսանողներն 400ը ան-
տաւոր Հայկի չըջանալէն պիտի ըլլան, մնաց-
նալը ամէն կողմէն մէկ 600 ուսանողները պար-
տաւորութիւն պիտի ունենան Երեւան գտնուի: Անոնք պի-
տաւոր են, պիտի խմեն ու պիտի հազարներ պետու-
նան անուոճէն և պիտի պատրաստուին իբրեւ թէք-
իւններ: Պիտի ըլլան 14-16 տարեկան:

Գրեթեմեան և Նիւարեթեման մասին եղած զը-

ւարճարանութեան մը, նոյն զուարճարանութեամբ
պատահանելով, Պ. Նազարեանը քսաւ:

— Գրեթեմեանը՝ գրական յատկանիւր չէ ուղեղի
և խելքի, այսու հանգեքն ինչ 100 հոգի վերցնենք
այստեղէն և 100 հոգի այնտեղէն, պիտի տեսնենք
որ մերկաները աւելի ծանր պիտի կշռեն...:

Ստեղծուած այս զուարթ միջնորոտին մէջ, Պ.
Գառնիկ Նազարեանը ոտքի ելաւ և այդպէս խօսեցաւ:

Յարգելի հայրենակիցներ,

«Մարին շնորհակալութիւն կը յայտնեմ այն սի-
րալիք ընդունելութեան համար՝ որուն արժանացանք
այստեղ: Ստեղծուած այս տաքուկ միջնորոտը, ցոյց
տրուած համարանքն ու մեծ սէրը՝ մեր Հայրենի-
քին ու իր ներկայացուցիչներուն հանդէպ, մեզ
կ'աւարտեցնեն:

«Ինչի՞ համար է կազմակերպուած այս ներդաշնակ
«Հայ ժողովուրդը՝ ստեղծել է Պետականութիւն,
թիւրուէրն ունենալով Ս. Միութեան զորաւոր զե-
կազմութիւնը և մասնաւոր զեկազմութիւնը մո-
ղովուրդներու բարեկամ և մեծ Առաջնորդ Ստալինի
(ծախիւր): Հայ ժողովուրդը՝ պետականութեան շնոր-
հիւ Սովետական Հայաստանի 25 տարեկան վերելքը
հասած է այնպիսի մակարդակի մը, որ յաջողած է ծը-
նունդ տալ իրական ու գերազանց ցանկութեան մը,
Հայրենիքի զբիւրն մէջ միաւորելու և վերամիաւո-
րելու: Հայ ժողովուրդը՝ որ մեծ զբաղմունք է կրօն
և վտարուած յայ՛իւր Հայրենի հողէն:

«Միաւորելու և վերամիաւորելու ցերեզանք ինչպէս
ժողովուրդները՝ դա՛ւ անախարկեց երեւոյթ չէ Սո-
վետ Միութեան համար: Ուղեւորական ժողովուրդը
հեռու էր ինչպէս իր երկրէն: Այժմ, այդ ժողովուրդը
կեդրոնացել է իր Հայրենիքին մէջ՝ շնորհիւ Սովե-
տականութեան իմաստուն զեկազմութեան: Պետու-
տիկ վտարանքի ժողովուրդը այնքանապէս վերամիա-
ւորուել է իր հայրենի հողին վրայ՝ նոյն զեկազմա-
րութեամբ: Մերին, ոչ մէկ կազմած որ Հայ ժող-
ովուրդը միաւորուեց և վերամիաւորուեց ալ Ս. Հա-
յաստանի մէջ, պիտի կատարուի միեւնոյն ճամբով:

«Միշտ է երբ պիտի ունենանք պոլկարահայեր
ամերիկահայեր, սիւրբահայեր, ֆրանսահայեր ևն:
Կրնէր ժողովուրդական բանաստեղծ Աւետիք խանակ-
եան իր յորեկիական տոնաթիւրութեանց միջոցին և
ի՛նչպէս չէր: Ես կը ցանկամ տեսնել միայն Սովե-
տիկ հայեր՝ Սովետ Հայաստանի մէջ:

«Ան՛մ թե՛ բանաստեղծ իղծը կ'իրականանայ:
Այդ իրականացումը՝ դուք կը գտնէք Սովետ Հայաս-
տանի կառավարութեան և ժողովուրդի խանդավա-
տ արտադրանքներուն մէջ, որոնց արժանապէս
կուզայ ձեզի ձայնաթիւրութեան մէջէն: Ձեր մէջ
այլ կայ այդ իրականացումը, որուն փաստը այս թե-
յասեղանին վրայ տեսիք արդէն: Երբ ոչ մէկ գիտա-
ւորութիւն կար հոս նուիրատուութիւն կատարելու,
կատարելիք ու արդէնքը հասաւ 10,000 ոսկի:

«Գրելի շնորհակալութիւն կը յայտնեմ այս
խանդավառ ընդունելութեան համար և Ձեզ՝ առաջա-
ւոր տարրերով՝ կը մաթիկնք յաջողութիւն այն գոր-
ծին համար՝ որ կը կատարէք յաջողեցնելու համար
Ներդաշնակը:

(Պ. Գ. Նազարեանի հոյակապ ճառը կարգալ թ. էջ)

Երեսուն և մէկ տարեկան տեղան այն շարա-
շուք օրէն ստղին, որ կազմեց Հայ պատմութեան
ամենէն արտադիւր թուականը: Հայ ժողովուրդը,
այդ թուականէն առաջ ալ ներթափուած էր ջար-
դերու, տաւած էր զոհեր՝ ի՛ր ազատագրութեան
սիրոյն և ինչպէս էր յաճախ վերաւոր՝ ազատու-
թեան ճանապարհին վրայ: Բայց այս մէկը՝ 1915
Ապրիլ 24ը, ինչ կապուած Պոլսահայ լուսաւորա-
կաններու ձերբակալման, աքսորման և նահա-
տակման, եղաւ աւելի՛ ծանրակշիւ և աւելի՛ սր-
գատարած թուական մը: Իբրեւ մեկնակէտը գոր-
ծադրութեան այն հրէշածին ծրագրին, զոր թուր-
քիկ զաղանաւոր վարիչները՝ Էնվերէն, Թալա-
թէն, Պաշտեմաթին Ծաքիւրէն Վանի կուսակալ ձեզ-
տէթէն սկսեալ մինչև ՉորքաՄարգարանի Զապ-
թիէ Բէլ Օմարը, գնցելու հոծ թրգահայտութեան
բնաշնչութիւն համար:

Վերապրողները գիտեն մանրամասնութիւնը
թրգահայտ սպառառու խռովութեանց, անձամբ
կրած ըլլալով՝ ըսող գաղաւթիւնները, որոնց հա-
մը՝ ժառանգական զիմով, գաղաւթեցած է նաեւ
տարալիք նոր սերունդին հոգին: Ձեռք ուղե-
սնդղագրանայ ապա մանրամասնութեան, որովհե-
տեւ երեսուն և մէկ տարեկան յետոյ, պատկերը
ամբողջութեամբ հակառակ է անոր՝ զոր քաղաքն,
ծրագրեց ու գործադրեց թշնամին:

Հայ Աղբը կայ ու կ'աղբի մէկ միջին զոհ
տալէ յետոյ ևս ու Հայաստան, Փրկելի պէս մար-
մին առած իր անկենդանի, բարձրագոյնը կը
կանգնի պատմութեան առջև:

Սեր նահատակներուն սպառն յիշատակը պա-
հելով հանգեց մեր հոգիներու խորքին մէջ, Ապ-
րիլ 24ին կը նային այսօր իբրեւ Յաղակալի
Տօնական օրուան:

Փա՛նաւր:

Փաստը պիտի գտնէք մեր այսօրուան թիւին
սխեռակներուն մէջ: «Երեսուն և մէկ տարեկան
միջին Պ. Գ. Նազարեանի ճառին վերջին բառը:
Օրհնակով ըլլայ սուգուն մէջէն, յաղթանակի
այս օրը պատրաստող նահատակներու յիշատակը:
Փա՛նք յաղթական Հայաստանի մեզի պարգե-
ւող Սովետ պետականութեան:

ԵՐԵՒԱՆԻՆԻ ՆԱԽԱՅԻՆԻ

Ե. Խարրեկ 18 Մարտ 1946

Մեծայարգ ձիար

Յակոբ թուանձնեան

Յարգելի հայրենակից

Մտաւոր Ձեր Փետր. 2 թուակիւր նամակը
կարգալով ծանոթացայ Ձեր գրածներին: Մեզ հա-
մար ևս շատ ուրախակալ է Արտասահմանուտ տա-
րիներէ ի վեր թափառական Հայ ժողովուրդի վե-
րադարձը: Այս հարցը Սովետ մեծ կառավարութեան
Դեկամբար և ամբողջ աշխարհի տանջուած մարդ-
կանց սիրելի հայր Ստալինը կը լուծէ Հայ ժող-
ովուրդի օգտին:

Սովետական երկիրը ծով երկրի է աշխատան-
քի տեսակէտով: Գործը մասին ի՛նչ մտածեմ: Երբ
գալու լինէ՛ք Ձեր բոլորէն համար աշխատանք և
բնակարան կը լինի:

Ես, տիկինս և աղջիկս շատ սիրով կը բարե-
ւենք Ձեզ բոլորիդ, եղբայրս Յակոբը բարձր կո-
չումի բո՛րիկ է:

Ձեզդ՝ ՍՄԿՄ ԵԱԿՈՐԵԱՆ
ՆՈՐ ԽԱՐՐԵԿԻ
ԿՈՒՍՈՂԻ ՆԱԽԱՅԻՆ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Բառասանակը, որ լրացաւ Ապրիլ 15-ին, բարեգուշակ գեղազարդութիւնով մը կը հանդիպէ ձ. Հայաստանի կառավարութեան ներգաղթի պատմական որոշումին։ Միութեան բարեկամները գիտեն թէ՛ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը պատճառաւ հիմնադրուեցաւ 1906 Ապրիլ 15, Ջատիկ օրը՝ Քրիստոսի Յարութեան ատուածային բարձր նշանակութիւնը, զոգցելու խորհրդանշելու և նոյնպէս նշանակաւ համար Հայ երկուսքն ետք անոր Զարթոնքին։

Մեր ազգային կեանքին մէջ նշանակալից այդ օրէն սաղին, քառասուն տարի վերջ, ինչպէս կը տեսնենք, այդ տարեգարքը զոգցողութեամբ մը կը նոյնատա՛յ ընտանեակներու հետեւանքով Սփիւռքի չորս հովիւրուն ցերեցան մեր բեկորներուն միա՛ն հաւաքումին, այսինքն, ներգաղթի գետական մեծ ձեռնարկին, համադրելով Հայ կառավարութեան բախտորոշ այդ որոշումը, Հ. Բ. Ը. Միութեան հետ արքայաւոր գործակցութեան։

Ազգերու կեանքին մէջ, հակառակեմ ըլլալով անհասկերուն, տարիները չեն հաշուելու։ Անոնց համար տարիներն է որ նշանակութիւն մը ունենէ՛լ իրենց զձական փոփոխութիւններովը։ Բայց մեծի, ժամանակակից հայերու համար սակայն, մտաւոր այդ տարիները՝ իրենց արդիւնքներովը կրնան պատշաճօքնել գարեբու մէջ ըլլալիքներուն։ Այգիս է արգարես եթէ քաղաքները 1906ին հայ կեանքը և զայն նախորդող տարիներու արիւնքն, սե և յուսանաւորական կացութիւնը, այժմեան լուսաշող Արշալոյսին, ինչպէս նաև 1920ին Նոյեմբեր 29ը։— Հայ պետականութեան և իսկական ազատագրութեան հրաշալի իրականութիւնը՝ Գարապէ՛րներու ետակարանն տակ կ'ըստ և Աղեքսանդրաբոյի գաղափարով ճիւղարկել, արեւնաքաւ և թշուառ Հայրենիքին։

Արգարես, նման զէպքերը, ինչպէս իշխողները, յաղողութիւններն ու ձախորդութիւնները մահկանացուներու կարճ կ'ե ա ն ք ի ն մ է ջ ն շ ա ն ա կ ա լ ի յ կ ը դառնան իրենց անմիջական և վճարական արդիւնքներովը և երևան կը հանեն, միանգամայն, մեր զերեզմանայաբայ Ժողովուրդին ապրելու յամառ կամքը։

Կորովը և յուսանալու չլիցող կենսունակ ողին։ Աւելին, եթէ կ'ողջունենք Հ. Բ. Ը. Միութիւնը իր՝ Քառասնամեակին հասուն երիտասարդի սեմին վրայ, մեր մարմնապահ և որ ան յարատեւ և անշեղ յառաջիկայ մեզ Պոստ Նուպարներու նախաժամ ուրիշէն, և հետեւ հակառակէ, ու իր գործերը շտեմնել կեղծող չլիքներ չի նկատուեմներն, մնալու հաւատարմի անոր սկզբնական ծրարներն և ըլլալու, ինչպէս կը տրամադրէ իր սրբազան միտքը, Հայկական Ընդհանուր Միութիւն մը՝ նախորդած համոքն ազգին բարոյական, մտաւորական և նիւթական բարձրացումին։ Կը մտադրենք միանգամայն որ ինչպէս ցարդ, և որպէս գաղափարաւոր միակ իրատես Մարմինը, ան ըլլալ և մնալ նոյն՝ պէս հարգաւոր թարմամբ Սփիւռքին ու հաւատարմի աստուր ա՛մէնուս սիրելի Հայրենիքին, որ ներկայիս, գործողութեամբ հառաւ մը պէս թիւերը բացած, անոնց ներքե խմբին և ծուարելու կ'աշխատէ իր աստանդական սիրահատները՝ ամենուս։

Հ. Բ. Ը. Միութեան Բառասանակը տարեգարքին լաւագոյն և գրական տոնախմբութիւնը պիտի ըլլայ սակայն՝ ներկայ բանտար պատմական այս օրերուն մէջ լսել և գործադրել Միութեան Կեդրոնի Նախագահ Տիար Ա. Գարակոչեանի՝ Մէջ Միլիոն Տիւրքի համագաղային հանգանակութեան ստիպողական կոչը։ Հանգանակութիւն մը, որ ունի պիտի ձեռնարկուի Հ. Բ. Ը. Միութեան նախաձեռնութեամբը, քայքայ ազգաւոր և պարտաճանաչ միջադէպից առատաձեւ մասնակցութեամբը, պատասխանելու համար Հայաստանի ներգաղթի պետական Կոմիտէի գիծումին, յոգնելու՝ ներգաղթի բազմապատկեր ձեռնարկին։

Ձգալ, օրուան պահանջը եղող հանգանակութեան այդ կոչէն և անոր գործադրութեանէն աւելի գրական ապացոյց մը՝ Հ. Բ. Ը. Միութեան հանդէպ մեր անկեղծ յարգումն և Ազգին ու Հայրենիքին նկատմամբ մեր անկեղծ գրացունքներուն։

Այն է տօնել յիշատակել տարեգարք մը՝ օգնելով Հայ ազգահաւաքումին։

Նիւթական առատ նուիրարբուցումն է որ պիտի ապացուցանէ թէ՛ ճշմարտ գիտնքը գնահատելու Միութիւնը և թէ արժանի գաւաթներն ենք Հայրենիքին, որ մեզ իրեն կը հրաւերէ։

Մեր մէջ ալ, գործաւորաբար աւելի սովորական է դիւրելու եւ լսել և համոզուել ինչ աւելի հանդիստ և հաճախի արգարես, քան լոկ վայրկեական խաղաղապետութիւն, ճառ և երդ՝ օգնել մեզ ցնդող և ապարդիւն, եթէ ատոնց չեն ընկերանար զայն կենսաւորող գործնական ծառայութիւն և զոհողութեան ողին։

Սե պէտք է անկեղծ ըլլալ խաղաղապետութեան թէ՛ մեր մէջ, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը միակ զիսաւոր կազմակերպութիւնն է որ, զօրացած զինք — իր ազգանուէր ուղղութիւնն ու ծրարելը — անշեղ և է բ ւ ց ու ց ա ճ հ ո յ լ մ ք ո՛չ արհաւիրելի համակիր — զօրակներովը, պոռոտ խօսքերէ աւելի, գործերովը ապացուցած է իր պարտականութեան գիտակցութիւնը՝ որքան ցարդ Սփիւռքին, նոյնքան և մասնաւոր առէ ետք, ալ

ՊՐ. ԳՐԱՆԻԿ ՆԱԶԻՐԱՆԻ ԺՈՐԸ
(Շար. Բ. Էջէն)

Հիշալ, հոն, իւրաքանչիւր քաղաքացի պարտք կը զգայ իր ունեւոր և կարողութեան թղչալարած չափով օգնել Ս. Միութեան վերելքին և ուժեղացման, ստատրել նմաններուն բարօրութեան, միշտ զեռ անցնալին՝ մարդիկ աւելի անձնաւոր էին։ Այս հոգեբանութիւնը կարելի է աւելի լաւ բացատրել հետագայ օրինակներով։

Բ Ն Ա Կ Ա Ր Ա Ն Ի Հ Ա Ր Տ
Յաճախ ինձ հարց կը տրուի թէ կարելի է քանի մը տուններ ունենալ Հայաստանի մէջ։ Օրէնքով չէ ճշգրտւած թէ անձ մը կրնայ 1—2—3 տուն ունենալ, հետեւաբար տուններու թիւը սահմանափակուած է մարդ կարող է ուզածին չափ տուն ունենալ։ Բայց հոն, Ժողովուրդին հոգեբանութիւնը տարբեր է բոլորովին և պատահական չէ այդ հոգեբանութիւնը։ Երբ մասնաճիւղին ապագան ապահովուած է, երբ ծնողը մտադրուած չէ իր երբայաներու ապագայով, երբ ընտանիքը լաւ պայմաններու տակ կ'ապրէ իր ունեցած Մէջ ընկերանքին մէջ, ա՛յլ ևս չի մտածեր Զրգ կամ Յրգ բնակարան մը ունենալու մասին։

ՍԵՓԱԿԱՆ ՀԻՐԱՆՈՏ ԳՐԻՄԱՐԱՆ, ԵՆԷ.
Կը հարցուի թէ կարելի է սեփական հերանոց (պանդոկ), գործարան են, ունենալ Հայաստանի մէջ։

Հոն հերանոցները, պետական են, հետեւաբար մասնաւոր հերանոց չկայ։ Նոյնը և գործարաններուն համար։ Այս տեսակ անձնական ձեռնարկներու հանդէպ Սովետական կարգերու հոգեբանութիւնը այլ կերպ կը գրեւորէ և տարբեր մատուցում ունի։ Հինգերը երբ կը պատմեն թէ այսինքն գործարանը կը պատկանէր այսինքն մարդուն, նոր սերունդը կը զարմանայ ու կ'ըսէ «Իսկ ինչ անարգար օրէնք է եղեր որ մէկ ամբողջ գործարան պատկանէ միայն մէկ մարդուն»։ Սովետական բնութեամբ թէ եթէ անձնական սեփականութեան նպատակը՝ բարեկեցիկ վիճակ ստեղծելու համար է, ապա ուրեմն զապէտ է լինի ճակի քրտնիքով և ճակով քրտնիքով ձեռք բերուած անձնական սեփականութիւնը՝ կը պաշտպանուի օրէնքով։

ԻՆՍՏԻԹՅԱՆ ԻՐԱՌՈՒՄԻՔ
Սովետական ար անձնական սեփականութեան իրաւունքը պաշտպանուած է օրէնքով, նոյնպէս պաշտպանուած է նաև ժողանդական իրաւունքը։ Մեր նորերու հաւանութեամբ և օրէնքով ծնողներու ժառանգը կը մնայ զաւակներուն, որոնք կարող են զայն օգտագործել իրենց ուզած ձևով։

ԸՆՏԱՆԻՔ, ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ
Եթէ երբեք Հայաստանի մէջ ըլլային, պէտք պիտի չունենային խօսքի այս խնդիրներուն շարժ, որովհետեւ հոն ամէն ինչ զրապակ կերպով լուծուած է, քայքայ նկատի ունենալով որ արտասահմանի մէջ այս խնդիրներու առաւելութեամբ և մղուած իրաւապաշտի հանդէպ ստեղծուած իշխումութիւնն, սխալ տեղեկութիւններ տրուած են և թիւրիմացութիւններ ստեղծուած։ Կարելի կը զգամ քաղաքութեան մաս ալ ուղղութեամբ ևս։

Սովետական Պետութիւնը մեծ ջանք կը տանի, որպէս ընտանիքները ըլլել լինի ամուսն, որովհետեւ ամուսն ընտանիքներն են որ կ'ապահովեն պետական առողջութիւն, հոգրութեան և բարօրութիւնը։ Այն պետութիւնը որ կը մասնաւոր երկրին բարօրութեան համար, չէ կարող չմտահոգուի ընտանիքը ամուսն հիմերու վրայ դնելու հարցով։ Այս պատճառով է որ Սովետական պետութեան մէջ ընտանիքը զբոնուած է շատ ամուսն հիմերու վրայ։ Օրէնքը շատ խիստ է ամեն անոնց հանդէպ, որ թիւթեամբ վերաբերուած ցոյց կուտան ամուսնութեան մէջ։ Հետեւաբար ամուսնալուծման դէպքերու թիւը խիստ քիչ է այժմ, ինչ որ կը ընտրուի ընտանիքին ամբողջութիւնը։ Մեծ ջանք թափուած է հինգ մնացած անաւելի, ներգաղթի ընդամացող Հայրենիքին նկատմամբ։

Այժմ, ուրեմն, երբ պիտի տօնուի Քառասնամեակը Միութեան, զինք գնահատողներու արտին մէջ լսելուայ կամ հրապարակով, մեր փառքն է որ մենք, առէ ետք, ջնջելով իր անունը «Բարեգործական» տիպոգրը, որ արգէն լայնորէն կը կերպարկուի իր գործառնութեան մէջ, իրատեսայն «Հայրենիք» Ընդհանուր Միութեան իր բուն կոչումը։ Ու մնալիք գաղութներուն հանդէպ իր պարտականութիւններուն համընթաց, տեսնելու գայն Հայ կառավարութեան մօտ, կողք կողքի, պատմելին զլսելու պիտի վերաբերուի իր կառուցուածքին՝ նուիրելու համար, նաև, Անոր հետ և Անոր խորհուրդով, մեր ազգային վերածնութեան ջանքերուն։

ՄԻՓ. ՆԱԶԻՐԱՆԻ

Քարոյականութեան սե արտադրութեան համար Կարելի է քանի մը ընտրել կառավարութեան տարած աշխատանքին, անբարոյաւորութիւնը արմատախիլ եղած է մեր երկրէն։

ՈՂՃԻ ԱԶՏԱՆՈՒԹԻՒՆ

Սովետական սահմանադրութեան համաձայն խոսքի և հաւատքի կատարելապետութիւնը պիտի լինի Ս. Միութեան ինչպէս նաև Ս. Հայաստանի մէջ։ Ո՛չ մի բնութեան հանդէպ մէկու մը՝ որ կ'ուզէ իրականացնել իր կրօնական պարտականութիւնը։ Քրեական օրէնքով խտրել կը պատժուին այն անձերը որոնք կը փորձեն արգելիք հանգրուաններէ մեր խոսքի և հաւատքի պատու կիրարկումն։

ՈՒՍՏԻ ԱԶՏԱՆՈՒԹԻՒՆ

Սովետական սահմանադրութեան համաձայն զոյգութիւն ունի խօսքի լիակատար ապատուութիւն, բայց միայն իր երկրին հոգրութեան և ամբողջութեան համար։ Օրէնքը կը միջամտէ այն տուն երբ այդ ապատուութիւնը կը գործառնուի ի մնալ երկրին։ Մեր երկրին մէջ ասօցիւրայ կեանքի թիւթութիւնները ընտանեակներէ իրաւունքներն ալ պարտականութեան և ամեն մէկ քաղաքացիի համար։ Եթէ ծնած էք մեր թիւթութեան, պիտի տեսնէք որ խօսքի ապատուութիւնը կ'օգտագործուի կեանքը յառաջ մղելու և երկրին հոգրութեան ամբողջութեան նպատակով միայն։

ՀԱՄԱԿԱՆԱՆՏ ՏԵՆՏԵՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. Միութեան մէջ հողը ազգայնացուած է, քայքայ պետութիւնը զիւղացիին ձրիաբար հող կը տրամադրէ։ Գիւղացին կառավարութեան հող տնտեսութեամբ կը կազմէ հաւաքական տնտեսութեան, այսինքն կը միանայ ուրիշ հողագործներուն եւ այսպիսով կը կազմէ տնտես մը ընկերութիւն որ ունի յատուկ կանոնադրութիւն։ Հաւաքական տնտեսութեան մաս կազմող ունեւորները ապուտ և ուղած ատեն քաջալի այդ ընկերութեանէ, կամ մտնել հոն երբ կամենայ։

Հաւաքական տնտեսութեան անդամները կ'ստանան իրենց աշխատանքի համարող վարձաւորութիւն։ Վ ա բ ք կը ճշգրտի աշխատանքային օրերով։ Օրինակի համար եթէ հաւաքական տնտեսութեան մը անդամը ներք արձանագրած են 10000 աշխատանքային օրեր, իւրաքանչիւր անգամ կը ստանայ աշխատանքային օրերուն համապատասխան վարձատրութիւն։

Հաւաքական տնտեսութեան անդամներուն եկամուտը չի սահմանափակուել միայն տնտեսութեան ինքն ստացած եկամուտով։ Անդամները ապուտ են ու ներքու լուրջ գրաւորներ կուտան։ Կարծւոր տնտեսութեան հաւաքական տնտեսութեան գրութիւնը, փորձով տնտեսաւոր Ժողովուրդը զարգացման ու բարեկեցութեան հիմնական առեւտրներն է։ Պատեքազի ինչպիսիք երբ ուրիշ երկրներուն մէջ տնտեսութեան մնալու ուսած էք, մեր քրքրին մէջ գիւղատնտեսութեան աւելի արդիւնաւոր աշխատանք տա

(Շար. Բ. Էջ)

